

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskani se
cena primerno zmanjša.

Rok opisa

se ne vračajo, nevrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovan gre na dan.

II.

Bili so radostni Slovani,
Zaslišavši presladki glas;
Beseda materna naznani
Nebeških čudežev jim kras.

„I radi biša Slovéní, jako slišáša veličija božija (magnalia Dei) svojim jazikom.“ Tako je pisal stari Nestor v začetku XII. stoletja pripovedovaje, kako radi t. j. radostni so bili naši predniki Slovéní, kadar sta v drugi polovici IX. stoletja med njimi verovéstnika Konstantin ali Ciril in Metod v slovénski besedi jela jim razlagovati sveto vero, tolmačiti sveto pismo, obhajati službo božjo. — Tako radostni smo sedaj v drugi polovici XIX. stoletja Slovéní, kadar slišimo in čitamo, da iz Rima, iz središča vsega katoličanstva, sami sveti Oče Leon XIII. o elicijah delih, ki jih je storil Bog sam ali po svojih služabnikih, ss. Cirilu in Metodu, tako prijazno govorijo in pišejo ne le Slovanom, ampak vsemu svetu katoliškemu. Tukaj brez dvombe veje duh Božji.

Kjer pa veje in dela duh Božji, tam piha in nasprotuje duh satanov. Tako je bilo v IX. veku; prav tako je v XIX. veku. Tedaj so se od vseh strani vzdigovali zoper slovénška verovéstnika, ji grajali in tožarili, da se je Rim prav iskreno moral potegniti za nji in za njune učence; sedaj se tudi povsod vzdigujejo nasprotniki zoper Slované, ktere

Bog sam vže po zgodovini kliče na pozorišče, in znamenito je, da se je Rim sam po vrhovnem poglavarju vsega katoličanstva tako živo ponesel za nje ter je pozornost vsega sveta nekako obrnil na nje.

Deveto stoletje je bilo slovansko. Takrat so se ustanovile mnoge slovanske države in državnice, ki so rasti jele po krščanstvu in domačem slovstvu tako, da prej in poznej dolgo ni bilo toliko vzajemne delavnosti med Slovani, kakor ravno v devetem veku. Tedaj na priliko so se prosteje jeli gibati Slovenci in bližnji Hrvatje. Moravskim Slovanom je tedaj državo osnoval Mojmir, vtrdil Rastislav, jako povzdignil Svatopluk ali Svetopolk. Rastislav je povabil k sebi na Velehrad solunska brata Cirila in Metoda, ktera sta pridobila tudi bolgarskega kneza Borisa za sv. vero, in na Velehradu se je dal pozneje krstiti česki vojvoda Bořivoj. Poljsko državo si je tedaj postavil Ziemovit, rusko na vzhodu Rurik. Vlasti kar tiče Slované, ki so bivali v deželah našega sedanjega cesarstva, se sme deveto stoletje imenovati slovansko. — Tako se kaže, da tudi devetnajsto stoletje bode se zvalo slovansko; kajti koj v njegovem pričetku so oglašili se Slovani na slovstvenem pa na državnem polju, in kakor v naši državi posamni rodovi s svojimi pravicami, tako gredo nižje na otoku balkanskem s svojimi državicami na dan, rešivši se tolikostoletnega in sramotnega jarma turškega. Na vzhodu in ob jugu nekaj vre, in en zarod poganja — preroben ves nov!

Pogled v zgodovino kaže, da narodi vstajajo, cvetajo, precvitajo, zginejo in nekteri celó zginejo. Za Grki so nastopili Latini, za Romani se povzdignili Germani, in za temi prikazujejo se Slovani. — Znameniti so, kajti bivajo od morja do morja, sedaj že po vseh ozemljih. Našemu narodu — slovanskemu — solnce nikdar ne zaide, popeval je pesnik Kolar. Kadar zahaja v Aziji, vzhaja v Evropi, in zapadši tukaj vzhaja spet v Ameriki. Da je Slovanov do 80 milijonov, pripoznavajo že neprijatelji njihovi (šteje se jih pa blizo 100 milijonov), in jasno kot beli dan je, da za Romani in Germani so v Evropi tretji največi narod — Slovani. In na ta veliki in sedaj tolikanj znameniti narod je vsega sveta pozornost obrnil sedanji papež Leon XIII.

Bilo je v IX. veku, kedar so se Slovani tako lepo dvigali, da so na zapadu najhujši nasprotniki Nemci poklicali si na pomoč zoper nje divje Madjare. In sedaj v XIX. veku so o poslanici papeževij liberalni nemški in madjarski listi pisarili, da je Leon XIII. Pan-Slovan (panslavista)! — Da je Pan t. j. Gospod, in sicer katoliški, kteremu ga ni para po vsem svetu, to je istina; resnica pa je tudi, da Papež ne dela razločka med narodi, marveč da vse objema z enako ljubeznijo očetovsko, in kakor so po svetem Duhu posvečeni vsi jeziki, tako kliče tudi namestnik Kristusov vse narode v edino kraljestvo Božje. — Ranjkemu Piju IX. so oponašali sovražniki, da je zoper Avstrijo, da je zoper Slo-

Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

Zagodka.

(Dalje.)

Vsa zmedena gospica ne vé, kaj bi odgovorila. Mehanično odklene vrata s ključem, ki ga je vzela z žepa, potem se ozre nazaj, pomoli Janezu roko, ki jo hitro zgrabi in na svoja usta pritiska, potem pa izrekši: „Lahko noč! Hvalo jutri!“ zgine v veži in zaklene vrata za sabo. Janez pa ji še zašepeta, predno se vrata zapró: „Jaz bom tu blizo čuval vso noč, kajti utegnili bi vam na misel priti, poskusiti vnovič, kar vam je zdaj spodletelo.“

Ko so vrata zaprta, gre in se vstopi v temen kot nasproti oknu Albinine sobe. Vso noč je tiho vse, nič se ne gane; ko se jame dani, se poda Janez počasi v svojo stanico v gostilni. —

Drugi dan napravi po vsem mestu veliko hrupa hitro razširjena novica, da je ponoči sodnija nenadoma prišla v stanovanje trgovca Izaka Bartelesa preiskavat njegovo hišo in da je našla pri njem veliko ponarejenih bankovcev. Vsled tega ga je prišla in odpeljala v ječo, dasiravno je pri Izaku in Abrahamu prisezal,

da on za ta ponarejeni denar nič ne vé. Tudi direktor je zvedel to novico in radosti vskliknil:

„Zdaj sem rešen jaz in uboga Albina, jud zapade vlogo, ker ne more vzeti Albine — vsaj do torka ne, in to vsled lastne krivde. Sodnija ga bo že držala, vsaj par dni.“

Kakor puščica hiti v sobo svoje hčere Albine. Najde jo na pol napravljeno pri oknu.

„Albina, hči moja“, sopiha, „ni treba ti vzeti juda. Ponoči so ga zaradi ponarejenega denarja zaprli in takemu človeku jaz ne dam svoje hčere. Kajti če bi se po dolgi preiskavi prav skazalo, da je nedolžen, ostana vendar sum na njem.“

Albina je pri prvih besedah očetovih poskočila kviško in ko je končal, globoko si oddahnila, mrmraje: „Tedaj je on že to vedel! Kako li?“

Direktor pa, po naglo sproženih besedah skoro ob sapo, parkrat globoko zasope, potem pa nadaljuje:

„Povedati ti imam še, da je nekdani nadzornik v naši fabriki, Janez, ki je zdaj sam premožen fabrikant, par dni potem, ko sem te bil Izaku Bartelesu obljubil, prišel tebe snubit. Bilo je prepozno, ker dane besede ni-

sem mogel prelomiti. Odkritosrčno rečeno pa bi mi bil on za zeta že prej mnogo ljubši od tega juda. Tega ti nisem hotel prej povedati, ker se mi je nepotrebno zdelo. Zdaj ti pa to povem z željo, da bi si to reč premislila. O tem bomo že še govorili.“

Direktor odide naglo, Albina pa se spusti nazaj na stol in jame premišljevat. Janez ji je razodel svojo ljubezen in ta ljubezen mora biti zeló goreča — soditi po tem, kar je storil, da bi si jo pridobil. Da je dogodbo pretekla noč z judom on kolikor toliko sprožil, to njena bistroumna pamet brž vgane. Dokler je pa ni zvedela, se ni mogla odločiti prav, bi mu bila li hvaležna ali bi se mu grozila za to, da jo je rešil smrti nadnu morja. Zdaj, pa, ko so raztrgane vse zveze med njo in judom ženinom, ko se čuti zopet prosto, se ji Janez zasveti v podobi dvojnega rešitelja, rešitelja od juda in smrti. — Tudi očetase dotaknejo njene misli. Dozdaj ga je spoštovala, čeravno ji je zadnji čas ljubezen do njega zgine; a zdaj, ko je zadela nagibe trdosrčnega ravnanja njegovega ž njo, se mahoma srce obrne od njega — kam? to je lahko uginiti.

V treh dneh je bil Janez ženin gospice

vane; tako so nedavno oponašali Leona XIII., da drži s Turkom!!

Turški velikan je grozil Evropi in krščanskemu imenu na sramoto razsajal v njej toliko stoletij, kakor je nekaj psoval Izraelce Golijat. In hodili so nadenj evropski državniki v zborih in sovetih, — pismi in listinami, po mokrem in po suhem — z meči, sulicami in topovi. A kaj svetuje ter govori naš David? Vi sulicami in škiti, pravi; jaz pa v imenu Gospoda vojskinih trum, v imenu presvetega Boga, ki ga je hudi Turek že dosti zasmehoval, in s pripomočjo ss. Cirila in Metoda bodi mir in nova doba Slovanom.

Pa zjasni lice si, moj narod dragi,
Naj se veselja srce tvoje taja,
Ker za-te solnce lepših časov vzhaja,
Se bližajo že dnovi srečni — blagi.

Preganjanje mnihov na Francoskem.

Prav žalostne vesti prihajajo iz Francoskega. Tam so liberalci prišli na krmilo in kažejo, kaj znajo. Pri nas liberalci pravijo, da nimajo nič zoper vero in duhovnike, pa to pravijo le za to, ker so še preslabi, da bi zamogli kaj takega izpeljati, kakor se zdaj na Francoskem godi. Vse mnihe izganjajo iz dežele; možje, ki so od mladih nog na Francoskem, to domovino ljubili, in ki morda druge dežele še ne poznajo, morajo zdaj na stare leta po svetu zavetja iskati; starčki, ki so morda že na pragu življenja, ki so življenje pošteno pr živeli, ter že v kratkem pričakovali trenutka, da se združijo z Bogom, izganjajo se kakor hudodelniki! Kaj so ti časti vredni možje zakrivili! Mladino so podučevali za majhno odškodovanje, se ve da v katoliškem duhu — in to liberalcem smrdi —, pa tudi odraščeni so dajali poduk in jim delili sv. sakramente. Ali so morda komu kaj pojedli? Oni so živeli večinoma od svojih starih ustanov in posestev, le v manjši meri od tega, kar so si z duhovskim opraviлом ali podukom mladine zaslužili. Kaj so toraj zakrivili? Ako bi jih sodil Pilat, rekel bi: „Jaz ne najdem nobene krivde na teh pravičnikih.“ Pa Pilat je Krista Jezusa vendar Judom izročil, tako je tudi predsednik francoske republike, Grevy,

prepustil mnihe Judom in liberalcem, pa ne more reči, da bi bil na njih kako krivdo nadel. To je svoboda in pravica liberalcev!

Čudno se nam le to zdi, kako je bilo to mogoče v deželi, ki je od nekaj slovela kot najbolj katoliška. Še ni dolgo, kar je Bog Francozom svojo posebno milost skazal in jim vero oživil, ko se je blažena Devica prikazala v Lourdes, kjer se je potem zgodilo toliko čudežev. Tudi svoje blagostanje in bogastvo, ko je drugod povsod revščina, morali bi Francozi smatrati kot posebno milost Božjo. Namesto tega pa zapuščajo Boga, tako da so liberalni elementi čisto na površje prišli. Jud Gambetta, in drugi judje, prostomavtarji in liberalci bodo v svojem sovražtvu do katoliške cerkve še naprej šli, če se jim kaka krepka roka ne bo ustavila.

In to se morda prej in lažje zgodi, nego mi mislimo. Ni nobene dvombe, da ima francoska dežela še na milijone zvestih katoličanov. Volilne zmage republikancev izvirajo le od tod, ker je vlada radi polnih blagajnic davke nekaj znižala; na temu je pa kmetu največ lažje, in on je republikanec, ker vidi, da zdaj manj plača in lažje živi, nikakor pa ne bo odobral liberalnih brutalnosti zoper cerkev in duhovščino.

Kak dobiček bo imela Francija od tega, če mnihe prežene? Povsodi, kjer so bile mniške šole, bo treba zdaj nastaviti posvetne učitelje, ki bodo hoteli biti dobro plačani. To vidimo pri nas v Novem mestu ali pa v Kamniku. Ko so na novomeški gimnaziji podučevali še sami oo. frančiškani, dobivali so vsi skupaj od države komaj toliko plače, ko en sam posvetni profesor. Iz tega se vidi, za koliko se državni budget obteži, če se mniška šola v posvetno spremeni. Tudi v Kamniku hočejo mnihom šolo vzeti, pa šola je dobra, in meščani se branijo, da bi morali 2000 gl. na leto za učitelje plačevati, med tem ko jih zdaj učitelji menda nič ne stanejo.

Tako bodo tudi Francozi debelo gledali, ko bodo šolski stroški strašansko narastli, in če bodo morda šole še slabše, ko so bile mniške. Tačas se jim bodo prvič oči odprle.

Ako bi pa Bog poslal kako kužno bolezen, česar nas in tudi Francoze Bog varuj, kaj bi

se zgodilo v tem slučaju? Mnihov ne bo, po svetnih duhovnov pa ni toliko, da bi mogli povsod biti; če bodo ljudje mrli, ko muhe, ali je mogoče, da bi pri tako majhnem številu duhovnov zamogel vsak umirajoči upati, da bo potolažen s sveto popotnico? Tačas se bodo Francozom vdruživ oči odprle.

Duhovščina ni nesreča za deželo, ampak nesreča za deželo je pomanjkanje duhovščine, kar vidimo v sedanji Nemčiji, kjer morajo verniki po en dan in tudi po več dni daleč romati, da k maši pridejo in milo, milo prositi za zakrament sv. pokore, ktera prošnja pa se jim le težko usliši, ker pride na tisoče ljudi k enemu duhovniku in jih on ne more kar tako hitro v enem dnevu vseh spovedati.

Na vsak način je francoska republika s tem postopanjem mnogo simpatij zgubila, in zna se jej zgoditi, da se enkrat čez noč v katoliško kraljestvo prerodi.

Politični pregled.

V Ljubljani 22. oktobra.

Avstrijske dežele.

Veliko zenzacije dela bivanje dr. Riegerja v Pešti. On se je nalašč za to tje podal, da izve, če bi se dalo doseči porazumljenje med Madjari in Čehi. Proti nekomu se je Rieger izrazil, da je našel pri Tiszi in madjarskih voditeljih dovolj simpatij, da pa vendar nekteri naglašajo, da je Madjarom potreba, da so Nemci v Cislajtániji gospodarji. To Riegeru ni šlo v glavo. Rekel je Madjarom: „Ali mar mislite, da bi vas Nemci ne podjarmili, če bi nas Čehov in Poljakov ne bilo?“ Nemški listi se hočejo iz Riegerjevega potovanja norčevati, pa vendar ne morejo skriti svoje velike skrbi, kaj bi bilo, če bi se Riegerju res posrečilo, Madjare za česko pravo pridobiti.

Baron Filipovič je v svojih dogovorih z ogersko vlado zaradi vtelesenja vojne Krajine s Hrvatsko podal izkaze premoženja in dohodkov granice. Misli se, da se bo vtelesenje sklenilo vsaj v enem letu; prej ko se v istini združi, pa bo preteklo še en par let. Madjarom cela stvar ni všeč in oni bi jo radi zavlekli; pa videti je, kakor bi bila želja cesarja, da se granica s Hrvatsko združi.

Na Dunaji se je osnovala nova banka,

Albine, poroka je imela biti čez štirinajst dni. Albina se ni več jokala.

Štirinajst dni pa je zopet precej dolgo časa, med tem se utegne marsikaj zgoditi. Mi porabimo ta čas za to, da pojasnimo bralcem nekatere dogodbe, ki so se jim do zdaj nenaravne ali vsaj čudne zdele.

Kako je Janez zvedel, pod kakimi pogoji je direktor svojo hčer Albino judu Izaku Bartelesu prodal? Ali je bil ta jud res ponarejevalec bankovcev ali vsaj izdajalec ponarejenih desetakov, ali je bil pa po nedolžnem zaprt, kakor je on sam trdil?

Najprej odgovorimo na prvo vprašanje. Kakor znano, je Janez postal znanec in celo hišni prijatelj pri direktorjevi rodovini. Tu se je seznanil in celo pobratil z ženinom Albine, Izakom Bartelesom, kteremu se še sanjalo ni, da Janez tudi steza roko po Albini, da sta tedaj tekmeča. Izak je marveč mislil, da Janez zahaja v hišo zaradi Ivane, da bosta tedaj kmalu svaka, kar mu je bilo jako všeč, ker je bil po direktorji zvedel, da je Janez bogat. Vsled tega ga je tudi na dom povabil, — ob kratkem: postala sta prav dobra prijatelja. Janez je obžaloval, da v mestu, ker je le za

kratek čas tu, nima pripravnega lastnega stanovanja; v gostilni pa ni pravega doma; zato povabi nečega dne Izaka Bartelasa, naj bi se z njim peljal iz mesta na prav prijeten kraj, kjer je naročil za oba majhno večerjo. Izak je pripravljen in rav dobro se mu zdi, da ima koga, s katerim se pelje iz mesta, ker vkljub bogastvu si ni mogel nikdar pridobiti poštene družine, ampak le ljudi, ki so se mu pridružili iz samopridnih namenov. Peljeta se tedaj proti večeru skupaj iz mesta v okolico in se vstavita pred gostilnico, v kateri je bil Janez večerjo naročil. Podasta se v majhno sobico, kjer je miza že pogrnjena. Večerja je prav dobra, okusna, obema se dobro prileže; tudi pijača je izvrstna, to čuti posebno Izak, kteremu se kmalu začno oči sprehajati. Janez je jako dobre volje, pije sam, pa tudi tovaršu naliva. Temu že jezik zastaja, a žejen je vendar neprenehoma, čedalje bolj.

„Vrag vedi,“ prične slednjič sam, „navadno mi vino ne diši. Danes pa je, kakor da bi bil prej gobo snedel.“

„Dobro vino“, opomni Janez, „in zdravo. Le piva ga! Na zdravje!“

„Na zdravje, svak,“ kriči Izak opotekaje

se, ko je vstal. Oko Janezevo se zasveti čudno, a vendar trkne; a ko sta oba izpila in je vnovič nalil kupice, prične:

„Kaj pa, ko bi menjala za nevesti?“

„Hoho, ne bo nič, prijatelj“, jeclja Izak, „ne gre. Albina je moja, jaz ne menjam.“

„Kaj pa, ko bi Albina sama rekla, da sem ji jaz bolj všeč ko ti?“

„Ne bo nič, brate — svak,“ jeclja zopet Izak z zadovoljenim smehom, „ne bo nič, Albina ne more.“

„Kako da ne more?“

„Hehe, Izak je tič! Na ženske se ni zastonj, se mora oče prikleniti.“

„Oče prikleniti?“ vpraša Janez in vpre prežé oko v Izaka, zdaj že popolnoma omamljenega.

„Da, oče! Veš, koliko sem dal jaz za Albino?“

„Kaj? Si jo mar kupil?“

„Kako pa! Celih 30.000 gl. sem dal očetu za njo. Zdaj mi jih ne more več nazaj dati, he he, zato je Albina moja, Ivana naj bo pa tvoja, jaz ne menjam.“

Janez, vkljub temu, da je mnogo pil ali

z imenom „länderbank“ (banka dežel). „Narodu“ se je nedavno pisalo, da bo ta banka stala pod uplivom grofa Taaffeja in da je ustanovljena iz francoskega konservativnega kapitala.

Tisti „nemško - avstrijski parteltag“, ki pa bo samo nemško-liberalni, zgubiva vsak dan na simpatijah pri ljudstvu. Ker ob enem hoče zborovati nemško katoliški shod, je že s tem laž ovržena, kakor bi ustavoverci zastopali vse avstrijske Nemce. S krepkim postopanjem nemških katolikov je tudi vlada nekaj več poguma dobila, in vladni listi zdaj pišejo, da bo ta parteltag samo shod ene stranke, nikakor pa zastop enega naroda, zato tudi nema nobenega pomena, in se ni treba prav nič brigati za to demonstracijo. — Ustavoverna stranka je mislila, da bo s tem shodom prisilila Taaffeja k odstopu; pa v tem se je zmotila; Taaffe morda trdneje stoji, ko vsa ustavoverna stranka, in ona naj pazi, da se na njej ne uresniči pregovor: „Kdor družemu jame koplje, sam vanjo pade.“ Ustavoverna stranka je sama v sebi razpadena, needina, brez programa, brez novih móž, brez novih idej. Kaj hoče taka stranka še na krmilu, ki je po lastni krivdi vlado zgubila, in si od tega časa svojih peg še ni oprala? Krepek udarec, in ona telebi na tla, in se vzdigne več.

Nemški katoliki se hočejo v državnem zboru potegniti za pravice **linškega** škofa, in za to, da bi se sedanje šolske postave preuredile. V prvi zadevi jih bodo gotovo podpirali vsi avtonomisti; v drugi pa Slovenci in Poljaki vsi, Čehi menda večinoma.

Vlada je bojda obljubila izvrševalnemu odboru avtonomistov, da hoče počasi izvesti **resolucije**, ki jih je državni zbor sklenil zaradi ravnopravnosti jezikov v šolah. Da bi le besedo držala!

Vnanje države.

Zaradi Ulčinja in **turške** verolomnosti se bode menda obistinila naša beseda, da nam reč tudi zadnja turška obljuba ni bila resno mišljena, in da Turki tudi zdaj ne bodo Ulčinja izročili Črnogorcem. Do zdaj ga še niso, in to je že precej časa. Pod vednimi izgovori si skušajo časa pridobiti, zato pa tudi vojne ladije še niso odšle.

Angleški list „Daily News“ piše: „To

ni nobena nesreča, če Avstrija, Francija in Nemčija nočejo pomagati proti Turčiji. Toliko bolj energično bodo potem lahko postopali Angleži in Rusi.

Na **Irskem** so še vedno neredi in uboji na dnevnem redu. Hlapci in dekle grajščakom nečejo več služiti, žito na polji se jim pokončava, nikdo mu nič ne proda in nič od njega ne kupi. Udova nekega grajščaka hotela je drv kupiti, pa jih za denar ni dobila, hotela je potem drevesa v svojem vrtu posekati, pa se ni našel delavec, da bi bil to storil. — To sovraštvo Ircev do angleških grajščakov pa je tudi popolnoma opravičeno. Kajti zemlja je bila prvotno lastnina Ircev, potem so prišli Anglo-Saksi ali Angleži v deželo kakor tolovaji, podjarmili so narod, in rekli: „To je zdaj vse naše, vi pa boste naši hlapci, da boste za nas delali.“ Veliko so imeli Irce prestati tudi zavoljo svoje zvestobe do katoliške cerkve. Zato se po pravici na Angleže jezé, in danes ali jutri znamo slišati od velike ustaje na Irskem.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 21. okt. Izrekli ste se v Vašem cenjenem listu, da bi se morali Slovenci v opozicijo postaviti zoper vlado, ker nam ona še ni dala narodne ravnopravnosti. Dovolite mi, da tudi jaz o tej stvari en par besedi spregovorim, in ne zamerite, če bo moje mnenje Vašemu deloma nasprotno. Jaz namreč še zmirom mislim, da je Taaffe poštenjak, in da bo držal besedo, ki jo je dal, ko je namreč rekel, da morajo vsi narodi enakopravni biti in nobeden tlačen. Res je, da se Taaffe le počasi naprej pomika, tako da mi skoraj nobenega napredka ne čutimo; pa on je k temu po okoliščinah primoran, ker se mu stavljajo stoterne ovire in zapreke nasproti. Ustavoverci, ki so toliko časa vlado v rokah imeli, ogradili so se v vseh pozicijah jako močno, in te pozicije imajo večinoma še v rokah; Taaffe zamore le počasi naprej. Borzijanstvo in judovstvo, ki ima po celi Evropi zaveznike, je velika moč. Da ne prestopi popolnoma k naši stranki, ampak na videz med obema lavira, tudi za to ima Taaffe svoje uzroke, vendar mislim, da z našo stranko simpatizira in ne z ustavoverno; tega

„da bi mene kdo metal? O ne, Izak se ne dá vreči.“

Potem se nasloni na mizo in jame dremati. „Vrag te vzemi,“ gošnja Janez, ko to zapazi, „zaspati mi ne sme, ker se mi še ni popolnoma izpovedal. Kako bi ga neki prebudil in mu razvezal jezik!“

Premišljuje nekoliko časa, potem prime Izaka, ki že prav razumno smrči, ga strese in mu zaupije na uho:

„Izak, policija!“

Kakor bi ga kaj zbudilo, skoči jud kvišku, pa telesne moči ne morejo vstreči volji njegovi, so preslabe; zvrne se na tla. Janez ga prime, posadi na stol in dalje stresajoč ga, mu upije na ušesa:

„Izak, policija išče plošč. Kje pa so, da jih varneje skrijem? Le brž povéj, se mudi. So že pred vratmi.“

Jud odpre na pol oko, usta se mu spačijo v ostuden smeh, pa jecljá:

„Nič, nič, Janez, brate, nič se ne boj, saj jih ni domá.“

„Kam si jih pa nesel?“ sili Janez.

„He he“, jecljá jud, „ti si menda pijan, da ne veš nič več. Kaj nisi videl, da sem jih zakopal ravno pod križem pri morskem kopališču?“

(Dalje prih.)

pa očitno pokazati neče, ker potem bi se še več vpitje zagnalo, posebno pa se je bati pritiska iz Nemčije na korist ustavovercem, kateri pritisk bi gotovo ne izostal, ako bi se Taaffe ne sklicaval vedno na svojo „nevtralnost“. Mogoče je pa tudi, da cesar želi bolj nevtrarno, med strankami stoječo vlado.

Če pa pomislimo, v kake nevarnosti bi se mi podali, ako bi Taaffejevo vlado zapustili, potem si bomo to pomislili, in vsaj do tje odložili, da se popolnoma prepričamo, kako vlada z nami ravnati misli. Ako bi bilo poklicano ustavoverno ministerstvo, — in to je lahko mogoče, ako bo Taaffe cesarju rekel, da je sprava narodov nemogoča, — potem bo to ministerstvo precej sedajni državni zbor razpustilo resp. cesarju razpustiti ga svetovalo, pri novih volitvah pa bo že znani aparat skrbel za ustavoverno večino. Potem pa smo spet pokopani za kakih deset let, če kaj vmes ne pride.

Zato bi bila moja misel, da moramo to ministerstvo še en čas podpirati, saj se bo kmalo pokazalo, ali nam želi dobro ali slabo, ali nam misli ravnopravnost dati ali ne. To pa nikakor ne brani, da ne bi naši poslanci naših teženj energično zagovarjali, in v tem sem popolnoma Vaših misli. Vlada se mora interpelirati, zakaj se pri nas vse nemški uraduje, zakaj so srednje šole vse nemške, in še več tacih pritožb, da bodo vsaj tudi Nemci slišali in brali, da niso oni tlačeni, ampak mi, ki še vedno ravnopravnosti pričakujemo. Nemški filister v mestih, tudi če je doktor, niti pojma nima o naših razmerah, in si res misli, Bog ve, kako nas vlada protežira, in kako mi „deutschkrainerje“ zatiramo.

Domače novice.

V Ljubljani, 23. oktobra.

(Tako?! Včerašnja „Laibacherica“ nam naznanja, da je na mesto dosedanjega nadzornika srednjih šol ne Kranjskem, gosp. Gnada, imenovan profesor dr. Zindler, nekdanji vodja gimnazije novomeške, zdaj v Gradci. Novi šolski nadzornik je „tajčpenc“ in „ustavoverec“ čiste krvi, razen tega tudi ne zna in še celó ne mara znati slovenski. Kako se že glasi dr. Vošnjakova resolucija v državnem zboru, kateri je večina pritrdila? Če se ne motimo, tako, da se bo nekje, menda na Slovenskem, vpeljal nek materni jezik, menda slovenski, v srednje šole ali kam? Pa menda še v prihodnjih stoletjih ne. Ali je imenovanje dr. Zindlerja prvi odgovor na to resolucijo? To imenovanje se prav dobro vjema tudi z odgovorom Vesteneckovim kopanjskemu gosp. župniku, ki ga prinašamo v današnjem listu. Pa le še upijmo „živijo“ ministerstvu, ki nas tako lepo boža! — O tej mikavni reči bomo prihodnjič več spregovorili!

(Mikavna stava) se je pred kratkem naredila v ljubljanski čitalnici za izdaten znesek tako: Nekdo je stavil, da do 1. septembra prihodnjega leta (1881) kranjski deželni zbor še ne bo razpuščen. Kakor se zdaj kaže, bo mož stavo gotovo dobil, mu je že kar naprej gratulirati.

(„Laib. Ztg.“) je v četrtek dobro očesala peščico nemškutarjev na Kranjskem, ki po časnikih napadajo častitega našega deželnega predsednika gosp. Winklerja. Dobro in prav tako! Ali ta „peščica“ nemškutarjev ima pri ministerstvu vendar več veljave, kakor „ogromna večina“ Slovencev, vsaj se nam mora tako zdeti, če so dejanja res nekaj, kar več velja, ko besede. (Glej Zindler itd. itd.) Ali si

vsaj se delal, kakor da bi pil, še popolnoma trezen zdaj res strmi.

„Kako, da ti oče ne more dati nazaj onih 30.000 glid.“ vpraša čudeč se.

„Hehe! zato, ker jih več nima.“

„No, prijatelj, brate, svak, veš — no, naj bo, saj sva sama in ti nič ne boš izdal.“

„Bog varuj!“

„No, veš, Izak ni neumen, ima ušesa in oko in še kaj drugega. In ker ima vse to, je zapazil, da je direktor v hudih denarnih zadregah, ker je zadnji čas veliko na borsi zaigral, toliko, da ni mogel njegov denar biti, ampak denar lastnikov fabrike. To je Izak Barteles naglo zapazil.“

„O, o,“ se čudi Janez, potem pa vstane, vzdigne kozarec in nadaljuje: „Na zdravje mojega bistrumnega prijatelja! Da si tak tič, bi jaz ne bil mislil. Bog te živi! Iz tebe bo še kaj več.“

Izak po teh besedah dobrodejno pošegačkan, nagne kozarec in ga zlije v sebe, potem pa se zgrudi na stol in skoro tudi pod mizo; da ga Janez ne vjame in posadi zopet k mizi.

„No, no, svak, te mar to izvrstno vino meče?“ mu potem kriči na uho.

„O — o,“ jeclja Izak komaj razumljivo,

tež „peščici“ Taafejevo ministerstvo ne upa občutljiveje do kože, nego po časnikih?

(Kmetijska družba kranjska), ktera je pretekli mesec v deželno razstavo štajarsko v Gradec poslala 9 vrst na družbinem vrtu pridelanega krompirja (šamoinion, Kopsel, Rožni amerikiški, samarian, Paterson, Marmont velikan, rumeni Holstajnek, Amerikanec in Mehikanec velikan), je prejela za to poslanje veliko razstavno medalijo s pismom, v katerem štajarsko vrtnarsko društvo naznanja družbi naši odlikovanje in se zahvaljuje za njeno podporo o razstavi štajarski.

Razne reči.

— Poziv kranjskim gospodarjem, kateri ovce redijo. Ker pride kmalo čas, da bo družba kmetijska ovne velikega in čvrstega ukviškega plemena oddajala za polovico tiste cene, po kateri jih družba na Koroškem kupi, opomnimo še enkrat ovčarje, ki si hočejo zboljšati svoje domače malo vredno plemo, naj se zadnji čas do vseh Svetih z besedo ali s pismom oglasijo za takega ovna v pisarnici podpisanega odbora, ki jih bodo brez licitande oddajal za polovico nakupne cene, ki za enega ovna utegne znašati 6 do 7 gld.

Centralni odbor kmetijske družbe
v Ljubljani 16. oktobra 1880.

— Pojasnilo. Nedeljska številka Vasega lista prinesla je vest o smrti drd. med. J. Jarca, ktero je vzela iz dunajskih listov. Kakor je konstatirano, je drd. Jarc, gredeč domov pal ter pri padcu jako mnogo krvi zgubil, nikakor pa ni resnično, da je bil pobit ali pri tepežu ranjen. Prenešen je bil v bolnišnico, v kateri je v soboto 9. okt. dopoldne umrl. Slovenija je zgubila v njem zvestega in navdušenega narodnjaka in jako marljivega pisatelja. Udom slov. liter. društva ostal bo zmeraj v spominu, kajti kot marljiv in za društvo vnet predsednik užival je zaupanje in prijateljstvo vsih. Lahka mu zemljica! — Kadar nam pripuščajo okolščine in čas, priobčiti hočemo njegovo biografijo, da mu zaradi ustrajnega delovanja za mili naši narod vsaj majhen spominek postavimo.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 42 kr.; — rež 6 gl. 66 kr.; — ječmen 4 gld. 34 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gl. 36 kr.; — proso 5 gl. 20 kr.; — koruza 6 gld. 34 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 41 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; — masla kilogram 90 kr.; — mast 74 kr.; — špeh frišen 70 kr.; špeh povojen 72 kr.; jajce po 1 1/2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 54 kr.; — svinjsko meso 54 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 40 kr. slama 1 gld. 78 kr. 100 kil; drva trde 6 gld 20 kr. mehke 5 gld.

Listnica vredništv.

Gosp. A. L. v M. Dovolite, da Vaš dopis denemo na stran. Ne utegnemo pripraviti se z „Nar.“ Če ima J. veselje do tega, naj si pa koga družega izbere.

Gosp. P. G. na V. Nismo nič prejeli. Kam ste pa poslali?

Listnica opravištv.

Č. g. V. L., kapl. v M. Da, vse v redu.
Č. g. J. L., kapl. v Šm. Ne; s poslanim pa vse vravnano.

Č. g. M. K., kapl. v Fr. Pred ne; zdaj vse prav.

Č. g. J. K., kapl. v Šm. 21/12 polovico in zdaj četrtletje.

Č. g. G. Š., kapl. v P. Do 31/12 pret. 1. Upamo, da ni zmore.

Č. g. V. A., kapl. v P. Do 30/9 tek. leta.
Č. g. V. B., kapl. Šm. Še ne.
Č. g. J. L., župn. v A. Za četrtletje preveč, ker za tri četrt tek. l. že pred prejeli.

Č. g. K. C. kapl. v M. za četrtletje naprej vpisali.

Č. g. J. K. župnik v D. Vse prav.

N. B. Vse čast, in blag. gospode naročnike, ki so z naročnino še kaj na dolgu, lepo prosimo, naj blagovolijo zaostalo vsaj do konca tek. leta poslati, ker za mnogo reči ne vemo, kako se bode prihodnjič zasukalo.

Poslanica.

Slovenci in sploh vsi Slovani, Mažari in Italijani ter drugi narodi, ki zahtevate po §. 19 od c. k. uradov, da bi vam le ti slovenske dopise pošiljali — čitajte, kaj mi je glasoviti gospod c. k. okrajni glavar Vesteneck odgovoril:

Dopis moj št. 60 c. k. okrajnemu glavarstvu v Litiji:

„Pošljam slavnemu c. k. okrajnemu glavarstvu Litijskemu priložene iz piske s ponižno opombo, da podpisani zahteva od 16. okt. t. l. vse uradne dopise sl. c. k. okrajnega glavarstva Litijskega v slovenskem jeziku pisane mu pošiljati.

Kopanje 6. oktobra 1880.

Ant. Trepal, župnik.

Odgovor Vesteneckov:

N. 5785.

An

das löbliche Pfarramt in

Kopaj n.

Da die Pfarämter die Matriken im Auftrage des Staates führen, daher in den bezüglichen Agenden als Organe des Staates fungiren, bin ich umsoweniger in der Lage seitens des löblichen Pfarramtes ein Verlangen, wie die dortämtliche Zuschrift von 6. Amts Zhl. 60. enthält, zu acceptiren oder berücksichtigen zu können, als die Geschäftssprache der k. k. Aemter im internen Verkehre die deutsche ist.

Littai am 15. Oktober 1880.

der Bezirkschauptmann

Vesteneck“

Tedaj v Avstriji ne sme in ne more biti duhovnik ali uradnik, kdor ne zna edino zvečavneja nemškega jezika, vendar pa poznam na Primorskem, na Hrvaškem, v Istriji in drugod gospode duhovne in uradnike, ki niso nemškega jezika zmožni in zato v svojih maternih jezikih uradujejo. Presvitli cesar Slovenom slovanski, Mažarom mažarski, Italijanom italijanski odgovarjajo, le nekteri c. k. uradniki niso nam pravični! Državni poslanci! kaj ste nam letos take pirhe iz Dunaja prinesli!

Kopanje 21. oktobra 1880.

Ant. Trepal, župnik.

Po najnižih cenah s pravim zlatom pozlačeni

nagrobni križi

se pri nas na izbiro dobivajo.

Ilustrirane cenke pošiljamo na zahtevanje brez plačno.

Tudi ponujamo po nizkih cenah železo, jeklo, skovanje za stavbe in pohištva, gospodarsko orodje, kamniški cement, poljski gips itd.

Zaloga železnine:

Terček & Nekrep,

(3) mestni trg št. 10.

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne vliče, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(21) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi stare ure na stolpih, jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.

Priznana izvrstne prave

voščene sveče

iz garantirano nepokvarjenega čebelnega voska

(2) prodaja

P & R. Seemann v Ljubljani.

Einfielder-Kalender

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

für das Jahr 1881.

Einundvierzigster Jahrgang.

80 Quart-Seiten. Reich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel 25 Rfr.

„ „ „ II „ Stempel 30 Rfr.

Vorräthig bei: Kathol. Buchhandlung,

(5) Laibach.

Telegraphische denarne cene 21. oktobra.

Papirna renta 71.17 — Sreberna renta 72.70 —
Zlata renta 86.10 — 1860letno državno posojilo 129.50
Bankine akcije 826 — Kreditne akcije 273.90 — London 118.20 — — Ces. kr. cekini 5.64. — 20-frankov 9.37.

Denarstvene cene 31. oktobra.

Državni fond.	Denar.	Blago
6%, avstrijska papirna renta	71.10	71.25
5%, renta v srebru	72.50	72.75
4%, renta v zlatu (davka prosta)	86.45	86.60
Srečke (lozi) 1854. l.	122.50	123.—
„ 1860. l. celi.	129.—	129.30
„ 1860. l. petinke	131.75	132.25
Premijski listi 1864. l.	171.75	172.—

Zemljiščine odveznice.

Štajarske po 5%,	103.75	104.25
Kranjske, koroške in primorske po 5%,	101.—	102.—
Ogerske po 5%,	94.25	95.—
Hrvaške in slavonske po 5%,	94.50	95.—
Sedmograške po 5%,	93.25	94.—

Delnice (akcije).

Nacionalne banke	815.—	817.—
Unionske banke	104.40	104.40
Kreditne akcije	274.25	274.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	785.—	795.—
Anglo-avstr. banke	102.25	102.50

Srečke (lozi).

Kreditne po 100 gld. a. v.	176.50	177.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	125.75	126.75
„ 50 „ „ „	65.—	65.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	41.75	41.50
Salmove „ 40 „ „ „	51.50	52.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	41.25	41.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	12.—	42.—
St. Genois „ 40 „ „ „	44.50	45.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	42.—	42.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	32.25	32.75
Ljubljanske	23.50	24.—

Srebro in zlato.

Ces. cekini	5.63	5.64
Napoleonsd'or	9.39	9.37

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.